

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

BM-II.059.1.451.2025

Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr 12173 Pani Posłanki Marceliny Zawiszy „w sprawie mieszkań treningowych i polityki wsparcia zatrudnienia osób w kryzysie bezdomności”, proszę przyjąć wyjaśnienia pozostające we właściwości Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Na wstępie informuję, że zasady, formy i sposoby wsparcia osób w kryzysie bezdomności regulują przepisy ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2025 r. poz. 1214).

Zgodnie z art. 53 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej osobie pełnoletniej, która ze względu na trudną sytuację życiową, wiek, niepełnosprawność lub chorobę potrzebuje wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, ale nie wymaga usług w zakresie świadczonym przez jednostkę całodobowej opieki, może być przyznane wsparcie w mieszkaniu treningowym lub wspomaganym.

Przepis ten odnosi się w szczególności do osób: z zaburzeniami psychicznymi; w kryzysie bezdomności; opuszczających pieczę zastępczą w rozumieniu przepisów o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, opuszczających młodzieżowy ośrodek wychowawczy, okręgowy ośrodek wychowawczy, zakład poprawczy, schronisko dla nieletnich, a także cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 przesłanki obligatoryjnego udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy w celu połączenia się z rodziną ust. 1 pkt 1 lit. c lub d ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach.

W mieszkaniach treningowych świadczy się usługi przygotowujące przebywające tam osoby do niezależnego życia. Usługi te (m.in. trening samodzielności, poradnictwo, praca socjalna lub inne usługi aktywnej integracji) mają charakter okresowy i służą przedstawicielom określonych grup w osiągnięciu częściowej lub całkowitej samodzielności.

Osobie opuszczającej pieczę zastępczą w rozumieniu przepisów o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, a także opuszczającej młodzieżowy ośrodek wychowawczy, okręgowy ośrodek wychowawczy, zakład poprawczy i schronisko dla nieletnich może zatem zostać przyznane wsparcie w mieszkaniu treningowym lub wspomaganym. Należy podkreślić, że art. 53 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej gwarantuje równy dostęp do wskazanego świadczenia wszystkim osobom wymienionym w przepisie.

Informuję, że projekt ustawy o zmianie ustawy o pomocy społecznej oraz niektórych innych ustaw uzyskał wpis do wykazu prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów pod numerem UD315. Wśród zaproponowanych w projekcie zmian znajdują się m.in. regulacje w zakresie rozwoju mieszkalnictwa wspomaganego i treningowego - m.in. dotyczące

możliwości prowadzenia mieszkań przez organizacje pozarządowe, o których mowa w art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz podmiot, o którym mowa w art. 3 ust. 3 tej ustawy - pomocy społecznej, pieczy zastępczej lub integracji oraz reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym (z wyłączeniem trybu zlecania zadania z pomocy społecznej, o którym mowa w art. 25 ustawy).

Trzeba przy tym zaznaczyć, że prace nad projektem nowelizacji ustawy trwają, a jego ostateczny kształt może ulec zmianom w toku procesu legislacyjnego.

Możliwości wprowadzenia kolejnych rozwiązań dotyczących rozwoju omawianej formy pomocy analizowane będą w ramach prac Zespołu do spraw reformy systemu pomocy społecznej, będącego organem opiniodawczo-doradczym Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej powołanym na podstawie Zarządzenia nr 24 Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 czerwca 2024 roku (Dz. Urz. MRPiPS z 2024 r. poz. 24). Celem prac zespołu jest zwiększenie skuteczności prowadzonych działań pomocowych poprzez integrację różnych form wsparcia oraz wzmocnienie współpracy pomiędzy instytucjami państwowymi, samorządami, organizacjami pozarządowymi i lokalnymi społecznościami.

Wyjaśniam, że w ramach programu budownictwa socjalnego i komunalnego - realizowanego na podstawie należącej do właściwości Ministra Finansów i Gospodarki ustawy z dnia 8 grudnia 2006 r. o finansowym wsparciu niektórych przedsięwzięć mieszkaniowych (Dz. U. z 2024 r. poz. 304 z późn.zm.) i zgodnie z art. 6 tego aktu - beneficjenci wsparcia mogą ubiegać się o bezzwrotne granty na dofinansowane tworzenia i modernizacji lokali mieszkalnych, które będą służyć wykonywaniu zadań z zakresu pomocy społecznej w formie mieszkań treningowych lub wspomaganych. Operatorem rządowych programów Budownictwa Socjalnego i Komunalnego, działającego w ramach Funduszu Dopłat oraz Społecznego Budownictwa Czynszowego, jest Bank Gospodarstwa Krajowego. Powyższe działania koordynowane są w Ministerstwie Rozwoju i Technologii, a nadzorowane przez Ministra Finansów i Gospodarki.

Wsparcie jednostek samorządu terytorialnego w realizacji ich zadania własnego (art. 17 ust. 1 pkt 12 oraz art. 19 pkt 11 ustawy o pomocy społecznej) możliwe jest na gruncie Programu kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem” (w zadaniu 4.4 przewidziano wsparcie finansowe z rezerwy budżetu państwa), ustanowionego uchwałą Nr 160 Rady Ministrów 20 grudnia 2016 r. (M.P. poz. 1250), którą zmieniono uchwałą nr 189 Rady Ministrów z dnia 27 grudnia 2021 r. (M.P. z 2022 r. poz. 64).

Rozwijanie sieci mieszkań treningowych lub wspomaganych może obejmować zarówno tworzenie mieszkań w lokalach należących do jednostek samorządu terytorialnego, jak i ewentualną ich budowę czy zakup, przy zachowaniu zasady racjonalnego wydatkowania środków publicznych.

Roczna kwota środków przeznaczonych na wsparcie samorządów lokalnych szczebla gminnego i powiatowego w prowadzeniu mieszkań treningowych i wspomaganych w ramach programu „Za życiem” wynosi 24 mln zł.

Informuję, że ze środków Funduszy Europejskich dla Rozwoju Społecznego sfinansowane zostaną dwa projekty skupiające się na deinstytucjonalizacji i wspierające tworzenie mieszkań treningowych oraz wspomaganych, a także dążące do aktualizacji Ogólnopolskiego Badania Liczby Osób Bezdomnych. Ich wartość to w sumie 44 mln zł. Oba zakładają

współpracę z organizacjami pozarządowymi posiadającymi bogate doświadczenie we wspieraniu i niesieniu pomocy osobom w kryzysie bezdomności.

Pierwszy z nich, funkcjonujący pod nazwą „Wsparcie instytucji zajmujących się pomocą i integracją społeczną”, już jest wdrażany. Jedno z realizowanych w ramach tego przedsięwzięcia zadań zakłada opracowanie ogólnopolskiego modelu świadczenia zdeinstytucjonalizowanych usług wsparcia osobom w kryzysie bezdomności i osobom zagrożonym bezdomnością z uwzględnieniem metody „Najpierw mieszkanie”. Zakończenie projektu planowane jest w 2027 r.

Drugi projekt pn. „Opracowanie skutecznego systemu wsparcia dla osób w kryzysie bezdomności oraz osób nią zagrożonych” zakłada m.in. przeprowadzenie pilotażu modelu świadczenia usług osobom w kryzysie bezdomności i zagrożonym bezdomnością również poprzez pomoc udzielaną w mieszkaniach treningowych i wspomaganych, należących do jednostek samorządu terytorialnego. W ramach projektu zakłada się też aktualizację kwestionariusza Ogólnopolskiego Badania Liczby Osób Bezdomnych oraz zaproponowanie poszerzenia formy jego realizacji i analizy wyników (działanie to ma być przeprowadzone we współpracy z właściwą instytucją naukową - uczelnią lub instytutem badawczym). Zakończenie projektu przewidziano na 2029 r.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Katarzyna Nowakowska

Podsekretarz Stanu

/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/